

Π.3.2.1 Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες,
σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε
30 διδακτικές ώρες ανά τάξη

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Α΄ Λυκείου

Θεματική ενότητα:

Τα φύλα στη λογοτεχνία

Τίτλος:

**«Αχ, έρωτα! Μελέτη για την επίδραση του έρωτα στους
ήρωες κειμένων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας»**

ΧΑΡΙΤΩΝ ΜΑΛΕΝΛΗΣ

ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ

Θεσσαλονίκη 2012

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.1. Εκπαιδευτικά σενάρια και μαθησιακές δραστηριότητες, σύμφωνα με συγκεκριμένες προδιαγραφές, που αντιστοιχούν σε 30 διδακτικές ώρες ανά τάξη.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Αχ, έρωτα! Μελέτη για την επίδραση του έρωτα στους ήρωες κειμένων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας.

Δημιουργός σεναρίου

Χαρίτων Μαδενλής

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική λογοτεχνία

Τάξη

Α΄ Λυκείου

Χρονολογία

Οκτώβριος 2012

Διδακτική/θεματική ενότητα

Τα φύλα στη λογοτεχνία

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

12 ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

II. Εικονικός χώρος: ιστολόγιο τάξης

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Απαιτείται να έχουν διδαχτεί οι μαθητές βασικές αρχές αφηγηματολογίας (πρόκειται για το τελευταίο κεφάλαιο του βιβλίου της Έκφρασης – Έκθεσης της Α΄ Λυκείου).

Επίσης απαιτείται εξοικείωση των μαθητών με την ομαδοσυνεργατική μέθοδο καθώς και δυνατότητα να χρησιμοποιούν διάφορα προγράμματα του Η/Υ, όπως πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου (Word), δημιουργίας παρουσιάσεων (PowerPoint) και αναπαραγωγής βίντεο (Movie Maker), καθώς και περιβάλλοντα όπως το ιστολόγιο.

Όσον αφορά την υλικοτεχνική υποδομή χρειάζεται το σχολείο να διαθέτει εργαστήριο πληροφορικής εξοπλισμένο με τουλάχιστον έξι υπολογιστές και έναν βιντεοπροβολέα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο είναι πρόταση διδασκαλίας.

Το σενάριο στηρίζεται

—

Το σενάριο αντλεί

—

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ / ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο προβλέπει τη μελέτη κειμένων διαφορετικών περιόδων της νεοελληνικής λογοτεχνίας με θέμα τον έρωτα. Οι μαθητές δουλεύοντας κυρίως κατά ομάδες εκπονούν εργασίες που περιλαμβάνουν την κατανόηση του περιεχομένου των προς εξέταση κειμένων και των τεχνικών με τις οποίες τα λογοτεχνικά κείμενα προβάλλουν τα θέματα που πραγματεύονται σε σύγκριση με τον τρόπο έκφρασης άλλων τεχνών. Επίσης, οι μαθητές εκπονούν εργασίες που απαιτούν την καλλιτεχνική έκφραση δημιουργώντας πολυτροπικά ή λογοτεχνικά

κείμενα. Επιπλέον, προβλέπεται η παρουσίαση των εργασιών από τους μαθητές στην τάξη και ο σχολιασμός τους από τον διδάσκοντα και τους συμμαθητές τους.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Βασικός θεματικός άξονας του σεναρίου είναι η συμμετοχή των δύο φύλων σε ερωτικές ιστορίες που προβάλλονται από λογοτεχνικά έργα, ποιητικά και πεζά. Θεωρώ το θέμα ενδιαφέρον για τους δεκαπεντάχρονους μαθητές τους οποίους απασχολεί ιδιαίτερα η σχέση με το άλλο φύλο. Επίσης, είναι ευρύ το υλικό το οποίο μπορεί να αξιοποιηθεί, υλικό προερχόμενο βασικά από τη λογοτεχνία αλλά και από άλλες τέχνες (εικαστικές τέχνες, θέατρο, κινηματογράφο, μουσική). Συγκεκριμένα, εξετάζεται η εικόνα των δύο φύλων καθώς και τα χαρακτηριστικά του ποθητού άντρα και της ιδανικής γυναίκας όπως αυτά παρουσιάζονται σε ορισμένα λογοτεχνικά κείμενα, το πώς επιδιώκουν να κερδίσουν τον έρωτα τα δύο φύλα καθώς και το πώς επιδρά ο έρωτας σε άντρες και γυναίκες.

Οι μαθητές κατά ομάδες εξετάζουν τα παραπάνω θέματα σε επιλεγμένα κείμενα διαφορετικών περιόδων και τεχνοτροπιών με στόχο να διερευνήσουν αν στο θέμα του έρωτα διαφοροποιούνται ή όχι οι αντιδράσεις και η συμπεριφορά αντρών και γυναικών διαφορετικών εποχών, κάποτε πολύ απομακρυσμένων μεταξύ τους. Επίσης, εξετάζονται τα μέσα με τα οποία η λογοτεχνική παραγωγή διαφορετικών εποχών και τεχνοτροπιών παρουσιάζει τα ζητούμενα. Οι παραπάνω διαπιστώσεις συγκρίνονται με τις απόψεις των μαθητών για τη θέση των δύο φύλων στη μεταξύ τους ερωτική σχέση.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποηθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής.

Μελετώντας οι μαθητές τα κείμενα που περιλαμβάνονται στο σενάριο αναμένεται να εξακριβώσουν τις επιδράσεις του έρωτα στους ήρωες των κειμένων, οι οποίοι

εμπλέκονται σε ερωτικές περιπέτειες. Θα διαπιστώσουν τον τρόπο με τον οποίο άντρες και γυναίκες διαφορετικών εποχών αντιδρούν κάτω από την επίδραση του ερωτικού πάθους και θα σχολιάσουν τις κοινωνικές παραμέτρους που επηρεάζουν τη στάση ζωής των ηρώων. Επίσης, θα συγκρίνουν τη συμπεριφορά αυτή των ηρώων με τις σύγχρονες αντιλήψεις αλλά και την προσωπική τους στάση απέναντι στο προς εξέταση θέμα.

Γνώσεις για τη γλώσσα/λογοτεχνία

Θα εξηγήσουν οι μαθητές τους τρόπους με τους οποίους η λογοτεχνία προβάλλει το θέμα του έρωτα εντάσσοντας τα κείμενα στο πολιτισμικό περιβάλλον στο οποίο ανήκουν. Αναμένεται δηλαδή να κατανοήσουν οι μαθητές τον ρόλο της λογοτεχνίας η οποία δεν ενημερώνει απλώς για το θέμα που πραγματεύεται (στην προκειμένη περίπτωση ερωτικές ιστορίες) αλλά κυρίως προσπαθεί να προσελκύει το ενδιαφέρον των αναγνωστών καθιστώντας την ανάγνωση λογοτεχνικών έργων ιδιαίτερα απολαυστική ασχολία. Οι μαθητές καλούνται να κατανοήσουν την ποιητική λειτουργία του λόγου της λογοτεχνίας εντοπίζοντας τα μέσα με τα οποία ποίηση και πεζογραφία προβάλλουν το θέμα τους (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικές τεχνικές).

Επίσης, εξετάζοντας οι μαθητές και άλλα έργα τέχνης με ανάλογο περιεχόμενο (τραγούδι, χορός, ζωγραφική, κινηματογράφος, φωτογραφία) θα διαπιστώσουν τον ευρύτερο ρόλο της τέχνης να αποδίδει αντιλήψεις και στάσεις ζωής με τρόπο ελκυστικό για το κοινό. Έτσι θα κατανοήσουν οι μαθητές την αμοιβαία επίδραση μεταξύ σύγχρονων έργων τέχνης διαφορετικών ειδών που επηρεάζονται από ιδέες και τάσεις που συνιστούν καλλιτεχνικά ρεύματα (π.χ. ρομαντισμός, ρεαλισμός, νατουραλισμός).

Γραμματισμοί

Επιδιώκεται να αποκτήσουν οι μαθητές δεξιότητες που αφορούν την κατανόηση και την ερμηνεία έργων τέχνης (λογοτεχνικών, εικαστικών, αναπαραστατικών, μουσικής, χορού). Επιπλέον, θα ασκηθούν στην παραγωγή κειμένων διαφόρων ειδών για την παρουσίαση των απόψεών τους σχετικά με τον αποδεκτό από τους ίδιους τους μαθητές τρόπο συμπεριφοράς όσων εμπλέκονται σε ερωτικές περιπέτειες. Η αξιοποίηση των δυνατοτήτων που παρέχουν οι ΤΠΕ για τη δημιουργία κειμένων εμπλουτισμένων με εικόνα, ήχο, βίντεο αποτελεί βασικό στόχο του σεναρίου.

Διδακτικές πρακτικές

Αξιοποιείται κυρίως η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας. Οι μαθητές κατά ομάδες πραγματεύονται τις δραστηριότητες που τους ανατίθενται στη Β΄ και Γ΄ φάση εφαρμογής του σεναρίου. Κατά την Α΄ φάση αλλά και για τη δραστηριότητα της Γ΄ φάσης που προβλέπει τη σύνθεση ποιήματος ή διηγήματος εργάζονται ατομικά. Κατά τη διάρκεια της ομαδικής εργασίας των μαθητών ο διδάσκων έχει ακριβή εικόνα της πορείας κάθε ομάδας και –αν το κρίνει απαραίτητο– διακόπτει την εργασία των ομάδων για μετωπική διδασκαλία των θεμάτων, στα οποία διαπιστώνονται αδυναμίες των μαθητών.

Οι μαθητές εκπονούν τις εργασίες τους με χρήση Η/Υ και τις αναρτούν στο ιστολόγιο της τάξης, όπου είναι διαθέσιμες για σχολιασμό από τον διδάσκοντα αλλά και τους μαθητές των άλλων ομάδων.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Ο έρωτας αποτελεί θέμα ιδιαίτερα σημαντικό για μαθητές εφηβικής ηλικίας οι οποίοι διαμορφώνουν την ταυτότητά τους και δοκιμάζουν τις πρώτες εμπειρίες

τους στις σχέσεις με το άλλο φύλο. Για αυτόν τον λόγο το συγκεκριμένο θέμα μάλλον θα κερδίσει το ενδιαφέρον των μαθητών, οι οποίοι θα κληθούν να διερευνήσουν σε λογοτεχνικά κείμενα αντιλήψεις άλλων εποχών συγκρίνοντάς τες με τις δικές τους. Αναμένεται να ενεργοποιηθούν ακόμη και οι κατά τ' άλλα αδιάφοροι μαθητές, αφού για όλους τους εφήβους ο έρωτας αποτελεί κοινή εμπειρία ή τουλάχιστον κοινό προβληματισμό. Επιπλέον, η σπουδαιότητα του θέματος των ερωτικών σχέσεων μεταξύ των δύο φύλων αποδεικνύεται από ένα μεγάλο μέρος της λογοτεχνικής παραγωγής όλων των εποχών που έχει θέμα τον έρωτα.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Μία από τις τρεις διδακτικές ενότητες που προβλέπει το Νέο Πρόγραμμα Σπουδών (ΦΕΚ Β 1562/27-6-2011, [Πρόγραμμα Σπουδών για το μάθημα της Λογοτεχνίας Α΄ Λυκείου](#), Αρθρ.6/σ. 21075) για τη διδασκαλία της λογοτεχνίας στην Α΄ Λυκείου προβλέπει την εξέταση του ζητήματος των δύο φύλων στη λογοτεχνία. Επίσης η αγάπη και ο έρωτας αποτελεί ένα από τα θέματα για συζήτηση που περιέχονται στο βιβλίο της Έκφρασης – Έκθεσης της Α΄ Λυκείου.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Η χρήση των ΤΠΕ δίνει τη δυνατότητα να έχουν στη διάθεσή τους οι μαθητές πολύ περισσότερα κείμενα από αυτά που περιέχονται στο σχολικό βιβλίο της Λογοτεχνίας. Επίσης, χάρη στις ΤΠΕ το θέμα του έρωτα προσεγγίζεται πολύ εύκολα και μέσω άλλων έργων τέχνης (εικαστικών, κινηματογραφικών, μουσικών), καθώς το διαδίκτυο είναι αστείρευτη πηγή πληροφοριών, εικόνων και ακουσμάτων. Έτσι η εκπαιδευτική διαδικασία καθίσταται πιο ενδιαφέρουσα για τους μαθητές. Επιπλέον, οι ΤΠΕ προσφέρουν μέσω της σύνθεσης πολυτροπικών κειμένων νέους τρόπους έκφρασης των μαθητών και συνεργασίας μεταξύ τους, χάρη στην αξιοποίηση εργαλείων του Web 2.0.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός των σχολικών εγχειριδίων

Δημοσθένης Βουτυράς, [«Και κανένα καλό»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Ε., επιμ. Β. Τσοκόπουλος. Αθήνα: Στάχυ, 2001.

Δημοσθένης Βουτυράς, «Η Γραμματική». Στο *Άπαντα*. τ. Β., επιμ. Β. Τσοκόπουλος. Αθήνα: Δελφίни, 1999.

Δημοσθένης Βουτυράς, «Τα φύλλα πέφτανε». Στο *Είκοσι διηγήματα*. Αθήνα: Δημητράκος, 1926.

Θωμάς Γαβριηλίδης, *Ανθολογία ελληνικών δημοτικών τραγουδιών: δημοτικά τραγούδια της Βέροιας, Νάουσας, Ημαθίας – Μακεδονίας*. Βέροια: ΤΕΔΚ Ημαθίας, 2007.

(Από τη συλλογή του Θωμά Γαβριηλίδη αντλούνται τα παρακάτω δημοτικά τραγούδια: [«Ο Μανόλης και ο Γιανίτσaros»](#) 106, [«Η παπαδοπούλα με τα μήλα»](#) 196, [«Βρύση, βρύση μαρμαρένια»](#) 58, [«Μωρή ψηλή, μωρή λιγνή»](#) 69, [«Τι κλαις καμμέν' Μαρία»](#) 178, [«Ο ξένος και η χήρα»](#) 29, [«Κόρη ξανθή»](#) 36, [«Γυναίκα δίχως πίστη»](#) 141, [«Το Ευγενάκι»](#) 143).

Αργύρης Εφταλιώτης, [«Η Αγγέλικα»](#). Στο *Νησιώτικες Ιστορίες*, 59 - 66. Αθήνα: Εκ. Οίκος Φέξη, 1911.

Ευγενία Ζωγράφου, [«Με χυμαίρας»](#). Στο *Διηγήματα*, 73–79. Αθήνα: τυπ. Α. Αποστολόπουλου, χχε.

Κωνσταντίνος Θεοτόκης, [«Πίστομα»](#). Στο *Κορφιάτικες Ιστορίες*, επιμ. Γιάννης Δάλλας, 7 – 11. Αθήνα: Γαβριηλίδης, 2005.

Αχιλλεύς Λεβέντης, [Η Τασσώ](#). Διήγημα υπό Αχιλλέως Λεβέντη, 61-69 (Α' μέρος, κεφ. ΙΓ' [=ΙΒ']). Αθήνα: τυπογραφείο Δ. Δ. Μαυρομμάτη, 1858.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Η Βλαχοπούλα»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Β., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 363 – 377. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Θέρος - Έρος»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Β., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 183 – 209. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Για την περηφάνια»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Γ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 207 – 214. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Έρωσ - Ήρωσ»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Γ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 165 – 182. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Έρωτας στα χιόνια»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Γ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 105 – 110. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Η Νοσταλγός»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Γ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 45 – 69. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Όνειρο στο κύμα»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Γ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 261 – 273. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Πατέρα στο σπίτι»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Γ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 89 – 94. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Τ' Αστεράκι»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Δ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 305 – 310. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης, [«Το καμίνι»](#). Στο *Άπαντα*. τ. Δ., επιμ. Ν.Δ. Τριανταφυλλόπουλος, 205 – 210. Αθήνα: Δόμος, 1988.

Χρήστος Παρμενίδης, [«Μνηστή Ανδρία»](#). Στο *Νέα ποιήματα*, 93-98. Αθήνα: τυπογραφείο Χ. Νικολαΐδου Φιλαδελφείως, 1858.

Νικόλαος Πολίτης, *Εκλογαί από τα τραγούδια του Ελληνικού λαού*. Αθήνα: Εκδόσεις Ιστορική Έρευνα, 1989.

(Από την συλλογή του Νικολάου Πολίτη αντλούνται τα παρακάτω δημοτικά τραγούδια: [«Το δοκίμιν της αγάπης»](#) 109, [«Του Μαυριανού και της αδερφής του»](#) 112, [«Της απολησμονημένης»](#) σ. 115, [«Της κουμπάρας πόγινε νύφη»](#) 117, [«Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»](#) 119, [«Του κολυμπητή»](#) 132, [«Η μάνα η φόνισσα»](#) 136).

Παναγιώτης Σούτσος, «[Επιστολή ΛΖ'. Ο Λέανδρος προς την Κοραλίαν](#)». Στο *Ο Λέανδρος*, 40 – 56. Ναύπλιο: τυπογραφείο Κωνσταντίνου Ιωαννίδου Τόμπρα Κυδωνιώς και Κωνσταντίνου Ιωαννίδου Σμυρναίου, 1834.

Από τη [συλλογή της Δόμνας Σαμίου](#) που είναι δημοσιευμένη στην ιστοσελίδα του Καλλιτεχνικού Συλλόγου Δημοτικής Μουσικής Δόμνα Σαμίου αντλούνται τα παρακάτω δημοτικά τραγούδια:

[«Μαρμαρινός καρσιλαμάς»](#), [«Όλα τα πουλάκια ζυγά-ζυγά»](#), [«Η νύχτα ώρες δεκατρείς»](#), [«Η χήρα»](#), [«Το πονεμένο στήθος μου»](#)

Από τη συλλογή της Βιβής Κανελλάτου που είναι δημοσιευμένη στην ομώνυμη ιστοσελίδα αντλείται το δημοτικό τραγούδι [«Μάτια σαν και τα δικά σου»](#).

Υποστηρικτικό υλικό

Μη λογοτεχνικά κείμενα

Παρίσης, Ι. & Ν. Παρίσης. 2010. Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων. Αθήνα: ΟΕΔΒ. (Λήμματα για [Ηθογραφία](#), [Νατουραλισμό](#), [Ρεαλισμό](#) και [Ρομαντισμό](#)).

Άρθρα για τον ρομαντισμό και την εποχή εμφάνισής του

http://www.ime.gr/CHRONOS/12/gr/1833_1897/civilization/facts/02.html

<http://www.potheg.gr/PeriodDetails.aspx?lan=1&id=10>

Άρθρα για τον ρεαλισμό και την εποχή εμφάνισής του

<http://www.istoriatexnis.1sweethost.com/realismos.htm>

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL->

[C111/62/475,1802/](http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C111/62/475,1802/)

<http://www.potheg.gr/PeriodDetails.aspx?INDEX=3&lan=1>

Άρθρα για την εποχή εμφάνισης του νατουραλισμού

<http://www.ime.gr/CHRONOS/13/gr/society/facts/05.html>

Συνέντευξη σκηνοθέτη της ταινίας μικρού μήκους «Πίστομα»

<http://www.elculture.gr/elcblog/article/fourtounis-50228>

Βίντεο

[«Κοράσιν ετραγούδαγε»](#) [Πηγή: Καλλιτεχνικός Σύλλογος Δημοτικής Μουσικής Δόμνα Σαμίου].

[«Όλα τα πουλάκια ζυγά – ζυγά»](#) [Πηγή: Καλλιτεχνικός Σύλλογος Δημοτικής Μουσικής Δόμνα Σαμίου].

[«Μαρμαρινός καρσιλαμάς»](#) [Πηγή: Καλλιτεχνικός Σύλλογος Δημοτικής Μουσικής Δόμνα Σαμίου].

[«Μάτια σαν και τα δικά σου»](#) (Μαγνητοσκοπημένο απόσπασμα παράστασης του Λυκείου Ελληνίδων στο Ηρώδειο το 2000 που μεταδόθηκε από την ΕΡΤ, διαθέσιμο στο YouTube).

[«Όνειρο στο κύμα»](#) (τρέιλερ) [Πηγή: Αλέξανδρος Παπαδιαμάντης. Ιστοχώρος Εταιρείας Παπαδιαμαντικών Σπουδών].

Διδακτική πορεία, στάδια, φάσεις

Α' φάση (2 ώρες):

Στην Α' φάση (2 ώρες) θα επιδιωχθεί οι ίδιοι οι μαθητές, μέσω των ερωτικών ιστοριών που θα διηγηθούν, να θέσουν το πλαίσιο στο οποίο θα κινηθεί η εξέταση των κειμένων της Β' φάσης. Κάθε μαθητής ο οποίος θα αναλάβει να διηγηθεί προφορικά ή μέσω ενός αρχείου PowerPoint την ερωτική ιστορία που του έκανε εντύπωση θα κληθεί να αναφέρει τα παρακάτω: ποιοι είναι οι ήρωες της ιστορίας, ποια τα βασικά στάδια εξέλιξης της ιστορίας, ποιες οι αντιδράσεις των ηρώων. Έπειτα θα προχωρήσει σε σύντομο σχολιασμό των αντιδράσεων. Θα ζητηθεί από τους μαθητές να καταγράψουν σε ένα φύλλο εργασίας τα βασικά σημεία

τεσσάρων από τις ερωτικές ιστορίες που θα ακούσουν. Έτσι θα γίνει προσπάθεια να ενεργοποιηθεί το ενδιαφέρον των μαθητών κυρίως χάρη στην εξιστόρηση ιστοριών της αρεσκείας τους και παράλληλα να διαμορφωθούν από την Α΄ φάση τα θέματα που θα κληθούν να εξετάσουν οι μαθητές κατά τη Β΄ φάση. Στο τέλος της Α΄ φάσης δίνονται στους μαθητές τα κείμενα που θα εξετάσουν κατά τη Β΄ φάση προκειμένου να τα διαβάσουν στο σπίτι.

Για την αξιολόγηση της πρώτης φάσης θα ληφθεί υπόψη η συμμετοχή των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία είτε εξιστορώντας μια ή περισσότερες ερωτικές ιστορίες είτε συμπληρώνοντας εύστοχα το φύλλο εργασίας με τα βασικά σημεία ιστοριών που θα ακουστούν στην τάξη. Θεωρείται ότι θα έχει επιτευχθεί ο βασικός στόχος της πρώτης φάσης που αφορά την προσέλκυση των μαθητών, αν τελικά ακουστούν στην τάξη αρκετές ιστορίες και συμπληρωθούν τα φύλλα εργασίας των μαθητών με τα βασικά σημεία κάθε ιστορίας.

B΄ φάση (7 ώρες)

Στη Β΄ φάση οι μαθητές θα εργαστούν κατά ομάδες. Θα σχηματιστούν έξι ομάδες των τριών - τεσσάρων μαθητών (θεωρώ ότι περισσότεροι μαθητές κατά ομάδα δεν μπορούν να συνεργαστούν, ιδίως όταν απαιτείται να εργαστούν μπροστά στην οθόνη του υπολογιστή).

Κάθε ομάδα αναλαμβάνει να μελετήσει κείμενα ποιητικά ή πεζά της ίδιας τεχνοτροπίας που έχουν θέμα τον έρωτα (1^η και 2^η ομάδα: δημοτικά τραγούδια, 3^η ομάδα: διηγήματα και ένα ποίημα με επιρροές από τον ρομαντισμό, 4^η και 5^η ομάδα: διηγήματα με επιρροές από τον ρεαλισμό, 6^η ομάδα: διηγήματα με επιρροές από τον νατουραλισμό).

Στη συνέχεια κάθε ομάδα θα ασχοληθεί με τις παρακάτω δραστηριότητες: 1^η δραστηριότητα (τρεις ώρες): Κάθε ομάδα θα συντάξει ένα δοκίμιο με θέμα το ερωτικό στοιχείο στα κείμενα που μελέτησε. Είναι ελεύθεροι να δώσουν στο

κείμενό τους τη δομή που επιθυμούν. Ωστόσο θα βοηθηθούν με μια σειρά ερωτήσεων που περιέχονται στα φύλλα εργασίας και αφορούν τα πρόσωπα και τις αντιδράσεις τους κατά την εξέλιξη της ιστορίας καθώς και τους τρόπους με τους οποίους το λογοτεχνικό κείμενο παρουσιάζει το θέμα που πραγματεύεται. Έτσι στα ποιητικά έργα πρέπει οι μαθητές να εντοπίσουν εκφραστικά μέσα, λεξιλόγιο και τεχνικές (αφορά τα δημοτικά τραγούδια) με τα οποία οι δημιουργοί πραγματεύονται το θέμα τους και επιπλέον στα πεζά αφηγηματικές τεχνικές που αξιοποιούν οι συγγραφείς για την εξιστόρηση της ιστορίας τους. Επίσης, όσοι μαθητές εξετάζουν έργα που επηρεάζονται από καλλιτεχνικά ρεύματα (π.χ. ρομαντισμό, ρεαλισμό, νατουραλισμό) πρέπει αντλώντας πληροφορίες από σχετικές ιστοσελίδες και τα αντίστοιχα λήμματα του [Λεξικού Λογοτεχνικών Όρων](#) να εξακριβώσουν τις ευρύτερες κοινωνικές συνθήκες της εποχής που οδήγησαν στην επιρροή από τα αντίστοιχα ρεύματα και επιπλέον να διαπιστώσουν πώς αυτά επηρεάζουν την απόδοση του βασικού θέματος του κειμένου. Εκτιμάται ότι τρεις διδακτικές ώρες θα διαρκέσει η εξέταση των κειμένων και η σύνθεση του κειμένου των μαθητών. Αν κατά την πορεία των μαθημάτων διαπιστωθεί ότι δεν αρκεί ο χρόνος των τριών ωρών για την εξέταση των κειμένων της ομάδας, τότε θα μειωθεί ο αριθμός των προς εξέταση κειμένων. Επίσης, αν διαπιστωθεί ότι οι μαθητές δεν μπορούν να αντεπεξέλθουν σε ερωτήσεις που αφορούν τις γνώσεις για τη λογοτεχνία, τότε θα διατεθεί χρόνος στην κατά μέτωπο διδασκαλία των θεμάτων που δυσκολεύουν τους μαθητές.

2^η δραστηριότητα (μία ώρα): Κάθε ομάδα θα ασχοληθεί με θέμα που αφορά κάποια τέχνη σε σχέση με το βασικό θέμα που έχουν να μελετήσουν: η 1^η και η 2^η ομάδα θα ασχοληθούν με τη μουσική και τον χορό που συνοδεύουν κάποια από τα δημοτικά τραγούδια που πρέπει να μελετήσουν, η 4^η και η 5^η ομάδα θα ασχοληθούν με έργα ζωγραφικής, η 3^η και η 6η ομάδα θα ασχοληθούν με την κινηματογραφική μεταφορά ενός διηγήματος. Η εξέταση των άλλων

μορφών τέχνης αφορά τους τρόπους με τους οποίους αυτά αποδίδουν τα θέματα που πραγματεύονται και έχουν σχέση κυρίως με τον ερωτικό δεσμό άντρα-γυναίκας.

Την πέμπτη ώρα θα ασχοληθούν όλες οι ομάδες με τη δημιουργία μιας παρουσίασης PowerPoint με τα σημαντικότερα συμπεράσματα της έρευνάς τους, τα οποία θα παρουσιάσουν στην τάξη την έκτη και έβδομη ώρα της Β΄ φάσης.

Επίσης, κάθε ομάδα με την ολοκλήρωση των δραστηριοτήτων της Β΄ φάσης και πριν από την παρουσίαση της εργασίας στην τάξη θα δημοσιεύσει στο ιστολόγιο του μαθήματος τη δουλειά που θα έχει κάνει προκειμένου να είναι δυνατός ο γραπτός σχολιασμός της εργασίας τους από τον διδάσκοντα και τους μαθητές των άλλων ομάδων, οι οποίοι θα έχουν ως ατομική εργασία για το σπίτι τον σχολιασμό της εργασίας των άλλων σύμφωνα με τον παρακάτω προγραμματισμό:

Η 1^η και η 4^η ομάδα σχολιάζουν η μια την εργασία της άλλης, το ίδιο συμβαίνει με τις ομάδες 2-5 και 3-6. Αν κάποια παιδιά δεν έχουν πρόσβαση στο διαδίκτυο από το σπίτι, θα τους δοθεί εκτυπωμένη η εργασία της ομάδας την οποία πρέπει να σχολιάσουν.

Για την αξιολόγηση της δεύτερης φάσης θα αξιοποιηθεί το τελικό αποτέλεσμα της εργασίας κάθε ομάδας με κριτήρια τη σαφήνεια, τη σωστή δομή και την επαρκή τεκμηρίωση των απόψεων που εκφράζονται στα κείμενα. Επίσης, ο σχολιασμός της εργασίας των άλλων, ως δουλειά στο σπίτι, αποτελεί στοιχείο αξιοποιήσιμο για την αξιολόγηση της προσωπικής συμμετοχής των μαθητών στην εκπαιδευτική διαδικασία. Βασικό κριτήριο αξιολόγησης του σεναρίου και του βαθμού επίτευξης των στόχων του αποτελεί τόσο ο αριθμός των εργασιών που θα κατατεθούν (ομαδικών στο σχολείο, ατομικών στο σπίτι) όσο και ο βαθμός κάλυψης των θεμάτων που καλούνται να εξετάσουν οι μαθητές.

Γ' φάση (3 ώρες)

Στη Γ' φάση οι μαθητές έχοντας την εμπειρία των έργων που μελέτησαν στη Β' φάση και της εργασίας που εκπόνησαν, θα κληθούν να συνθέσουν το δικό τους κείμενο με ανάλογο θέμα.

Η πρώτη δραστηριότητα της Γ' φάσης περιλαμβάνει για κάθε ομάδα τα παρακάτω:

1^η ομάδα: θα καταγράψουν μια ερωτική ιστορία ως δημοσιογράφοι του αστυνομικού ρεπορτάζ.

2^η ομάδα: θα καταγράψουν μια ερωτική ιστορία χωρίς κανένα σχόλιο, ως συντάκτες του βιβλίου συμβάντων της αστυνομίας.

3^η ομάδα: θα συντάξουν την απολογία σε δικαστήριο ενός ερωτευμένου που έκανε έγκλημα για χάρη του έρωτα.

4^η ομάδα: θα γράψουν ένα διάλογο μεταξύ δύο ηρώων αλλάζοντας το τέλος ενός διηγήματος.

5^η ομάδα: θα γράψουν την επιστολή με την οποία η γυναίκα ανακοινώνει στον υποψήφιο γαμπρό το τέλος της σχέσης τους.

6^η ομάδα: θα συντάξουν μια επιστολή σε φίλο τους ο οποίος τυφλωμένος από ερωτική ζήλεια σκέφτεται να κάνει έγκλημα.

Η δεύτερη δραστηριότητα της Γ' φάσης δίνει τη δυνατότητα επιλογής μεταξύ δύο δραστηριοτήτων οι οποίες περιλαμβάνουν είτε τη δημιουργία μιας παρουσίασης PowerPoint με θέμα τον έρωτα είτε τη συγγραφή ποιημάτων ή διηγημάτων (προφανώς για τους μαθητές που έχουν ανάλογο λογοτεχνικό ταλέντο).

Στην αξιολόγηση της τρίτης φάσης, η οποία περιλαμβάνει τη δημιουργία ομαδικού ή ατομικού καλλιτεχνικού έργου (πολυτροπικών κειμένων, ποιημάτων, διηγημάτων) μπορούν να συμμετέχουν οι ίδιοι οι μαθητές βαθμολογώντας το έργο των άλλων με κριτήρια που θα τους έχουν δοθεί πριν από την παρουσίαση των

εργασιών, όπως είναι ο βαθμός συνάφειας του έργου με το θέμα, η πρωτοτυπία, το τελικό αισθητικό αποτέλεσμα, η αποτελεσματική χρήση εικόνας, χρώματος, ήχου, βίντεο. Τα παραπάνω κριτήρια κατά την αξιολόγηση του έργου των μαθητών λαμβάνονται υπόψη από τον διδάσκοντα για την αξιολόγηση του σεναρίου και την εξακρίβωση του βαθμού επίτευξης των στόχων.

ΣΤ. ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Φύλλο εργασίας 1

Ο έρωτας στο δημοτικό τραγούδι

Δραστηριότητες Α΄ φάσης

1. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 1](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που μπορείτε να αφηγηθείτε. Ετοίμασα μια ιστορία για σας.
2. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 2](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που αφηγούνται οι συμμαθητές σας.

Δραστηριότητες Β΄ φάσης

Τα δημοτικά τραγούδια που ανθολογούνται στις παρακάτω σελίδες ([Συλλογή Πολίτη](#)) έχουν θέμα τον έρωτα μεταξύ άντρα και γυναίκας.

1. Αφού τα μελετήσετε να γράψετε ένα δοκίμιο με θέμα «Το ερωτικό στοιχείο στο δημοτικό τραγούδι».

Στο κείμενό σας μπορείτε να εξετάσετε τα παρακάτω επιμέρους θέματα:

- Ποια χαρακτηριστικά του άντρα και της γυναίκας προβάλλονται και με ποια μέσα αυτά αισθητοποιούνται στα ποιήματα; Να τα σχολιάσετε.
- Με ποια μέσα προσπαθούν οι ήρωες να κερδίσουν τον έρωτα;
- Ποια στάση αντρών και γυναικών που εμπλέκονται σε ερωτικές περιπέτειες είναι κοινωνικά αποδεκτή;
- Πώς αντιδρούν οι ήρωες στην ερωτική πολιορκία;
- Ποια είναι η επίδραση του έρωτα (ωφέλιμη ή βλαπτική) στους ήρωες;
- Στη μελέτη των παραπάνω θεμάτων να αναφερθείτε στις τεχνικές με τις οποίες οι λαϊκοί ποιητές πραγματεύονται ποιητικά τα θέματά τους. Στοιχεία για τις τεχνικές αυτές μπορείτε να βρείτε στην αντίστοιχη εισαγωγή του σχολικού βιβλίου για το δημοτικό τραγούδι (σελ. 18 – 20).

2. Τα δημοτικά τραγούδια έχουν γραφεί για να τραγουδιούνται και να συνοδεύουν βασικές εκδηλώσεις των ανθρώπων της εποχής κατά την οποία γράφτηκαν. Έτσι είναι στενά συνδεδεμένα με τη μουσική και τον χορό. Ακούστε στις ιστοσελίδες που δίνονται τα παρακάτω δημοτικά τραγούδια. Να γράψετε ένα άρθρο όπου θα περιλάβετε τις απόψεις σας για τη σχέση της μουσικής των τραγουδιών με το περιεχόμενό τους.

[«Κοράσιν ετραγούδαγε»](#)

[«Όλα τα πουλάκια ζυγά – ζυγά»](#)

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Β φάση:

Να μελετήσετε τα τραγούδια που σας δίνονται αντλώντας τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εργασία σας. Μπορείτε να οργανώσετε την πορεία της μελέτης σας ως εξής:

1^η, 2^η και 3^η ώρα: πρώτη δραστηριότητα

- 1^η ώρα: [«Το δοκίμιν της αγάπης»](#)
[«Του Μαυριανού και της αδερφής του»](#)

[«Της απολησμονημένης»](#)

- 2^η ώρα: [«Της κουμπάρας πόγινε νύφη»](#)
[«Ο γυρισμός του ξενιτεμένου»](#)

[«Του κολυπητή»](#)

- 3^η ώρα: [«Η μάνα η φόνισσα»](#)
Σύνθεση των στοιχείων που αντλήθηκαν.

Τα υπόλοιπα κείμενα που περιλαμβάνονται στη μικρή συλλογή που σας δόθηκε μπορείτε να τα απολαύσετε στο σπίτι αντλώντας και από εκεί στοιχεία που θεωρείτε απαραίτητα για την εργασία σας.

4^η ώρα: 2^η δραστηριότητα

5^η ώρα: Ετοιμασία κειμένου παρουσίασης, PowerPoint

Δραστηριότητες Γ' φάσης

1. Αφού ξαναδιαβάσετε το δημοτικό τραγούδι [«Η μάνα η φόνισσα»](#) να εκπονήσετε την παρακάτω εργασία: Ως δημοσιογράφος του αστυνομικού ρεπορτάζ να γράψετε ένα άρθρο για την εφημερίδα, όπου θα παρουσιάσετε την ιστορία της μάνας φόνισσας αποδίδοντας την εντύπωση που σας προκαλεί η ιστορία που πραγματεύεται το τραγούδι.

2. Να επιλέξετε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Επιλέξτε στίχους που σας άρεσαν από τα τραγούδια που μελετήσατε και αξιοποιώντας τους ετοιμάστε μια παρουσίαση PowerPoint με θέμα τον έρωτα. Μπορείτε να εμπλουτίσετε την παρουσίασή σας με μουσική και εικόνες που πιστεύετε ότι ταιριάζουν με το περιεχόμενο των στίχων που επιλέξατε.
- Αν σας άρεσε ο ιαμβικός ρυθμός των δημοτικών τραγουδιών και έχετε το ανάλογο ταλέντο, να γράψετε ένα ποίημα με θέμα την ερωτική πολιορκία. Αν σας φαίνεται δύσκολη η ποίηση, μπορείτε να γράψετε ένα διήγημα με το ίδιο θέμα.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Γ' φάση:

- 1^η ώρα: 1^η δραστηριότητα
- 2^η και 3^η ώρα: 2^η δραστηριότητα, παρουσίαση

Αν κάποιος επιχειρήσει να συνθέσει ένα ποίημα ή ένα διήγημα πρέπει να ασχοληθεί στο σπίτι.

Φύλλο εργασίας 2

Ο έρωτας στο δημοτικό τραγούδι

Δραστηριότητες Α΄ φάσης

1. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 1](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που μπορείτε να αφηγηθείτε.
2. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 2](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που αφηγούνται οι συμμαθητές σας.

Δραστηριότητες Β΄ φάσης

Τα δημοτικά τραγούδια που ανθολογούνται στις παρακάτω σελίδες ([Συλλογή Δόμνας Σαμίου](#) και [Συλλογή τραγουδιών Ημαθίας](#)) έχουν θέμα τον έρωτα μεταξύ άντρα και γυναίκας.

1. Αφού τα μελετήσετε να γράψετε ένα δοκίμιο με θέμα «Το ερωτικό στοιχείο στο δημοτικό τραγούδι».

Στο κείμενό σας μπορείτε να εξετάσετε τα παρακάτω επιμέρους θέματα:

- Ποια χαρακτηριστικά του άντρα και της γυναίκας προβάλλονται και με ποια μέσα αυτά αισθητοποιούνται στα ποιήματα; Να τα σχολιάσετε.
- Με ποια μέσα προσπαθούν οι ήρωες να κερδίσουν τον έρωτα;
- Ποια στάση αντρών και γυναικών που εμπλέκονται σε ερωτικές περιπέτειες είναι κοινωνικά αποδεκτή;
- Πώς αντιδρούν οι ήρωες στην ερωτική πολιορκία;
- Ποια είναι η επίδραση του έρωτα (ωφέλιμη ή βλαπτική) στους ήρωες;
- Στη μελέτη των παραπάνω θεμάτων να αναφερθείτε στις τεχνικές με τις οποίες οι λαϊκοί ποιητές πραγματεύονται ποιητικά τα θέματά τους. Στοιχεία για τις τεχνικές αυτές μπορείτε να βρείτε στην αντίστοιχη εισαγωγή του σχολικού βιβλίου για το δημοτικό τραγούδι (σελ. 18 – 20).

2. Τα δημοτικά τραγούδια έχουν γραφεί για να τραγουδιούνται και να συνοδεύουν βασικές εκδηλώσεις των ανθρώπων της εποχής κατά την οποία γράφτηκαν. Έτσι

είναι στενά συνδεδεμένα με τη μουσική και τον χορό. Ακούστε στις ιστοσελίδες που δίνονται τα παρακάτω δημοτικά τραγούδια και παρατηρήστε τους αντίστοιχους χορούς. Να γράψετε ένα άρθρο όπου θα περιλάβετε τις απόψεις σας για τη σχέση του χορού που συνοδεύει τα τραγούδια σε σχέση με το περιεχόμενό τους.

[«Μάτια σαν και τα δικά σου»](#)

[«Όλα τα πουλάκια ζυγά – ζυγά»](#)

[«Μαρμαρινός καρσιλαμάς»](#)

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Β φάση:

Να μελετήσετε τα τραγούδια που σας δίνονται αντλώντας τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εργασία σας. Μπορείτε να οργανώσετε την πορεία της μελέτης σας ως εξής:

1^η, 2^η και 3^η ώρα: πρώτη δραστηριότητα

- 1^η ώρα: Τα παρακάτω τραγούδια από τη συλλογή της Δόμνας Σαμίου:

[«Μαρμαρινός καρσιλαμάς»](#)

[«Όλα τα πουλάκια ζυγά-ζυγά»](#)

[«Η νύχτα ώρες δεκατρείς»](#)

[«Η χήρα»](#)

[«Το πονεμένο στήθος μου»](#)

[«Μάτια σαν και τα δικά σου»](#)

- 2^η ώρα: Τα παρακάτω τραγούδια από τη συλλογή τραγουδιών της Ημαθίας:

[«Βρύση, βρύση μαρμαρένια»](#)

[«Μωρή ψηλή, μωρή λιγνή»](#)

[«Τι κλαις καημέν' Μαρία»](#)

[«Ο ξένος και η χήρα»](#)

[«Κόρη ξανθή»](#)

[«Γυναίκα δίχως πίστη»](#)

[«Το Ευγενάκι»](#)

- 3^η ώρα: [«Ο Μανόλης και ο Γιανίτσaros»](#)
[«Η παπαδοπούλα με τα μήλα»](#)

Σύνθεση των στοιχείων που αντλήθηκαν.

Τα υπόλοιπα κείμενα που περιλαμβάνονται στη μικρή συλλογή που σας δόθηκε μπορείτε να τα απολαύσετε στο σπίτι αντλώντας και από εκεί στοιχεία που θεωρείτε απαραίτητα για την εργασία σας.

4^η ώρα: 2^η δραστηριότητα

5^η ώρα: Ετοιμασία κειμένου παρουσίασης, PowerPoint

Δραστηριότητες Γ' φάσης

1. Αφού ξαναδιαβάσετε το δημοτικό τραγούδι «Γυναίκα δίχως πίστη» να εκπονήσετε την παρακάτω εργασία: Ως υπάλληλος της αστυνομίας επιφορτισμένος με την έρευνα για την εξιχνίαση της δολοφονίας να καταγράψετε στο βιβλίο συμβάντων τα βασικά σημεία της ιστορίας.

2. Να επιλέξετε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Επιλέξτε στίχους που σας άρεσαν από τα τραγούδια που μελετήσατε και αξιοποιώντας τους ετοιμάστε μια παρουσίαση PowerPoint με θέμα τον έρωτα. Μπορείτε να εμπλουτίσετε την παρουσίασή σας με μουσική και εικόνες που πιστεύετε ότι ταιριάζουν με το περιεχόμενο των στίχων που επιλέξατε.
- Αν σας άρεσε ο ιαμβικός ρυθμός των δημοτικών τραγουδιών και έχετε το ανάλογο ταλέντο, να γράψετε ένα ποίημα εκφράζοντας τις

απόψεις σας για την ερωτική απιστία. Αν σας φαίνεται δύσκολη η ποίηση, γράψτε ένα διήγημα με το ίδιο θέμα.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Γ φάση:

- 1^η ώρα: 1^η δραστηριότητα
- 2^η και 3^η ώρα: 2^η δραστηριότητα, παρουσίαση

Αν κάποιος επιχειρήσει να συνθέσει ένα ποίημα ή ένα διήγημα πρέπει να ασχοληθεί στο σπίτι.

Φύλλο εργασίας 3

Ο έρωτας σε πεζά και ποιητικά έργα του ρομαντισμού

Δραστηριότητες Α΄ φάσης

1. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 1](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που μπορείτε να αφηγηθείτε.
2. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 2](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που αφηγούνται οι συμμαθητές σας.

Δραστηριότητες Β΄ φάσης

1. Τα κείμενα που ανθολογούνται στις παρακάτω σελίδες ([ρομαντισμός](#)) έχουν θέμα τον έρωτα μεταξύ άντρα και γυναίκας.

Αφού τα μελετήσετε να γράψετε ένα δοκίμιο με θέμα «Το ερωτικό στοιχείο στο ρομαντισμό».

Στο κείμενό σας μπορείτε να εξετάσετε τα παρακάτω επιμέρους θέματα παρουσιάζοντας και τα μέσα με τα οποία προβάλλονται στο λογοτεχνικό κείμενο (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικές τεχνικές πεζών κειμένων, στιχουργική ποιημάτων):

- Ποια χαρακτηριστικά του άντρα και της γυναίκας προβάλλονται; Να τα σχολιάσετε.
- Με ποια μέσα προσπαθούν οι ήρωες να κερδίσουν τον έρωτα;
- Ποια είναι η επίδραση του έρωτα (ωφέλιμη ή βλαπτική) στους ήρωες;
- Με ποιες αφηγηματικές τεχνικές οι συγγραφείς των πεζών κειμένων διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον των αναγνωστών για την εξέλιξη της ερωτικής ιστορίας που πραγματεύονται;
- Αφού μελετήσετε το λήμμα για τον ρομαντισμό στο [Λεξικό Λογοτεχνικών Όρων](#) και αξιοποιώντας τις διαπιστώσεις σας για τα παραπάνω θέματα, να επιβεβαιώσετε την ένταξη των έργων στο λογοτεχνικό ρεύμα του ρομαντισμού.

- Λαμβάνοντας πληροφορίες από τις παρακάτω ιστοσελίδες να εξηγήσετε τη συγγραφή έργων επηρεασμένων από το κίνημα του ευρωπαϊκού ρομαντισμού την περίοδο των πρώτων δεκαετιών του σύγχρονου ελληνικού κράτους:
http://www.ime.gr/CHRONOS/12/gr/1833_1897/civilization/facts/02.html
<http://www.potheg.gr/PeriodDetails.aspx?lan=1&id=10>

Να παρουσιάσετε σε ένα αρχείο παρουσίασης (PowerPoint) τα βασικά σημεία της έρευνάς σας.

2. Για τη διαφήμιση της θεατρικής μεταφοράς του έργου «Όνειρο στο κύμα» του Αλ. Παπαδιαμάντη χρησιμοποιήθηκε η σύντομη ταινία που προβάλλεται στην παρακάτω ιστοσελίδα:
http://www.papadiamantis.org/index.php?option=com_content&view=article&id=445:sarantos-oneiro-video&catid=61:video&Itemid=62. Με ποια μέσα ο σκηνοθέτης αποδίδει στην ταινία το ερωτικό κλίμα που επικρατεί στο διήγημα;

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Β φάση:

Να μελετήσετε τα κείμενα που σας δίνονται αντλώντας τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εργασία σας. Μπορείτε να οργανώσετε την πορεία της μελέτης σας ως εξής:

1^η, 2^η και 3^η ώρα: πρώτη δραστηριότητα

- 1^η ώρα: [«Μνηστή Ανδρία»](#)
[«Η Γασσώ»](#)
- 2^η ώρα: Μελέτη των κειμένων που απαιτούν οι δυο τελευταίες εργασίες της 1^{ης} δραστηριότητας.
- 3^η ώρα: Σύνθεση των στοιχείων που αντλήθηκαν.

Τα υπόλοιπα κείμενα που περιλαμβάνονται στη μικρή συλλογή που σας δόθηκε μπορείτε να τα απολαύσετε στο σπίτι αντλώντας και από εκεί στοιχεία που θεωρείτε απαραίτητα για την εργασία σας. Για τη 2^η δραστηριότητα που ακολουθεί απαιτείται να διαβάσετε στο σπίτι το διήγημα [«Όνειρο στο κύμα»](#).

4^η ώρα: 2^η δραστηριότητα.

5^η ώρα: Ετοιμασία κειμένου παρουσίασης, PowerPoint

Δραστηριότητες Γ' φάσης

1. Αφού ξαναδιαβάσετε το απόσπασμα από το έργο [«Η Τασσώ»](#) του Αχ. Λεβέντη να εκπονήσετε την παρακάτω εργασία: Υποδύομενοι τον Μουσταφά, τον δράστη του διπλού φονικού, και μετανιωμένοι για την πράξη σας να ετοιμάσετε την απολογία σας στο δικαστήριο που θα δικάσει το έγκλημα.

2. Να επιλέξετε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες:

α. Να επιλέξετε ένα από τα διηγήματα που μελετήσατε και να παρουσιάσετε το περιεχόμενό του με ένα αρχείο PowerPoint. Μπορείτε να αξιοποιήσετε λέξεις, φράσεις ή αποσπάσματα από το διήγημα, εικόνες και μουσική που πιστεύετε ότι ταιριάζουν με την υπόθεση του διηγήματος.

β. Να μεταφέρετε την ιστορία του διηγήματος [«Η Τασσώ»](#) στη σύγχρονη εποχή και να γράψετε ένα διήγημα με θέμα τις ακραίες αντιδράσεις στις οποίες μπορεί να οδηγήσει το ερωτικό πάθος.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Γ' φάση:

- 1^η ώρα: 1^η δραστηριότητα
- 2^η και 3^η ώρα: 2^η δραστηριότητα, παρουσίαση

Αν κάποιος επιχειρήσει να συνθέσει ένα διήγημα πρέπει να ασχοληθεί στο σπίτι.

Φύλλο εργασίας 4

Ο έρωτας σε έργα του ρεαλισμού και της ηθογραφίας

Δραστηριότητες Α΄ φάσης

1. Συμπληρώστε τον παρακάτω [πίνακα 1](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που μπορείτε να αφηγηθείτε.
2. Συμπληρώστε τον παρακάτω [πίνακα 2](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που αφηγούνται οι συμμαθητές σας.

Δραστηριότητες Β΄ φάσης

1. Τα κείμενα που ανθολογούνται στις παρακάτω σελίδες ([ρεαλισμός και ηθογραφία](#)) έχουν θέμα τον έρωτα μεταξύ άντρα και γυναίκας.

α. Αφού τα μελετήσετε να γράψετε ένα δοκίμιο με θέμα «Το ερωτικό στοιχείο στο ρεαλισμό και την ηθογραφία».

Στο κείμενό σας μπορείτε να εξετάσετε τα παρακάτω επιμέρους θέματα παρουσιάζοντας και τα μέσα με τα οποία προβάλλονται στο λογοτεχνικό κείμενο (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικές τεχνικές):

- Ποια χαρακτηριστικά του άντρα και της γυναίκας προβάλλονται; Να τα σχολιάσετε.
- Με ποια μέσα προσπαθούν οι ήρωες να κερδίσουν τον έρωτα;
- Πώς αντιδρούν οι ήρωες στην ερωτική πολιορκία και πώς αντιμετωπίζουν την απιστία;
- Ποια είναι η επίδραση του έρωτα (ωφέλιμη ή βλαπτική) στους ήρωες;
- Με ποιες αφηγηματικές τεχνικές οι συγγραφείς των πεζών κειμένων διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον των αναγνωστών για την εξέλιξη της ερωτικής ιστορίας που πραγματεύονται;
- Αφού μελετήσετε τα λήμματα για τον ρεαλισμό και την ηθογραφία στο Λεξικό λογοτεχνικών όρων και αξιοποιώντας τις διαπιστώσεις σας για τα

παραπάνω θέματα να επιβεβαιώσετε την ένταξη των έργων στα λογοτεχνικό ρεύμα της ρεαλιστικής ηθογραφίας.

- Λαμβάνοντας πληροφορίες από την παρακάτω ιστοσελίδα να εξηγήσετε τη συγγραφή έργων επηρεασμένων από τον ρεαλισμό και την ηθογραφία την περίοδο των πρώτων δεκαετιών του σύγχρονου ελληνικού κράτους:
<http://www.potheg.gr/PeriodDetails.aspx?INDEX=3&lan=1>

Να παρουσιάσετε σε ένα αρχείο παρουσίασης (PowerPoint) τα βασικά σημεία της έρευνάς σας.

- 2 Αφού μελετήσετε τα άρθρα που περιέχονται στις παρακάτω ιστοσελίδες για τον ρεαλισμό στη ζωγραφική να γράψετε ένα κείμενο όπου θα συγκρίνετε ζωγραφική και λογοτεχνία ως προς τα θέματα που πραγματεύονται και τους τρόπους με τους οποίους τα παρουσιάζουν.

<http://www.istoriatexnis.1sweethost.com/realismos.htm>

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C111/62/475,1802/>

Να συνοδέψετε το κείμενό σας με ρεαλιστικούς πίνακες ζωγραφικής.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Β΄ φάση:

Να μελετήσετε τα κείμενα που σας δίνονται αντλώντας τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εργασία σας. Μπορείτε να οργανώσετε την πορεία της μελέτης σας ως εξής:

1^η, 2^η και 3^η ώρα: πρώτη δραστηριότητα

- 1^η ώρα: [«Ο Έρωτας στα χιόνια»](#)
[«Με χιμαίρας!»](#)
- 2^η ώρα: Μελέτη των κειμένων που απαιτούν οι δυο τελευταίες εργασίες της 1^{ης} δραστηριότητας.
- 3^η ώρα: Σύνθεση των στοιχείων που αντλήθηκαν.

Τα υπόλοιπα κείμενα που περιλαμβάνονται στη μικρή συλλογή που σας δόθηκε μπορείτε να τα απολαύσετε στο σπίτι αντλώντας και από εκεί στοιχεία που θεωρείτε απαραίτητα για την εργασία σας.

4^η ώρα: 2^η δραστηριότητα.

5^η ώρα: Ετοιμασία κειμένου παρουσίασης, PowerPoint

Δραστηριότητες Γ' φάσης

1. Αφού ξαναδιαβάσετε το διήγημα [«Ο Έρωτας στα χιόνια»](#) του Αλ. Παπαδιαμάντη να εκπονήσετε την παρακάτω εργασία: Υποθέστε ότι η Πολυλογού άκουσε τον μεθυσμένο μπαρμπα Γιαννιό κάτω από το παράθυρό της και βγήκε έξω. Να γράψετε τον διάλογο που ακολούθησε.

2. Να επιλέξετε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες:

α. Επιλέξτε ένα από τα διηγήματα που μελετήσατε και να παρουσιάσετε το περιεχόμενό του με ένα αρχείο PowerPoint. Μπορείτε να αξιοποιήσετε λέξεις, φράσεις ή αποσπάσματα από το διήγημα, εικόνες και μουσική που πιστεύετε ότι ταιριάζουν με την υπόθεση του διηγήματος.

β. Να μεταφέρετε την ιστορία του διηγήματος [«Για την περηφάνια»](#) στη σύγχρονη εποχή και να γράψετε ένα διήγημα με θέμα τη μοναξιά των ανθρώπων οι οποίοι δεν βρίσκουν ανταπόκριση στον έρωτα.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Γ' φάση:

- 1^η ώρα: 1^η δραστηριότητα
- 2^η και 3^η ώρα: 2^η δραστηριότητα, παρουσίαση

Αν κάποιος επιχειρήσει να συνθέσει ένα διήγημα πρέπει να ασχοληθεί στο σπίτι.

Φύλλο εργασίας 5

Ο έρωτας σε έργα του ρεαλισμού και της ηθογραφίας

Δραστηριότητες Α΄ φάσης

1. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 1](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που μπορείτε να αφηγηθείτε.
2. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 2](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που αφηγούνται οι συμμαθητές σας.

Δραστηριότητες Β΄ φάσης

1. Τα κείμενα που ανθολογούνται στις παρακάτω σελίδες ([ρεαλισμός και ηθογραφία](#)) έχουν θέμα τον έρωτα μεταξύ άντρα και γυναίκας.

Αφού τα μελετήσετε να γράψετε ένα δοκίμιο με θέμα «Το ερωτικό στοιχείο στο ρεαλισμό και την ηθογραφία».

Στο κείμενό σας μπορείτε να εξετάσετε τα παρακάτω επιμέρους θέματα παρουσιάζοντας και τα μέσα με τα οποία προβάλλονται στο λογοτεχνικό κείμενο (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικές τεχνικές):

- Ποια χαρακτηριστικά του άντρα και της γυναίκας προβάλλονται; Να τα σχολιάσετε.
- Με ποια μέσα προσπαθούν οι ήρωες να κερδίσουν τον έρωτα;
- Πώς αντιδρούν οι ήρωες στην ερωτική πολιορκία και πώς αντιμετωπίζουν την απιστία;
- Ποια είναι η επίδραση του έρωτα (ωφέλιμη ή βλαπτική) στους ήρωες;
- Με ποιες αφηγηματικές τεχνικές οι συγγραφείς των πεζών κειμένων διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον των αναγνωστών για την εξέλιξη της ερωτικής ιστορίας που πραγματεύονται;
- Αφού μελετήσετε τα λήμματα για τον ρεαλισμό και την ηθογραφία στο Λεξικό λογοτεχνικών όρων και αξιοποιώντας τις διαπιστώσεις σας για τα

παραπάνω θέματα να επιβεβαιώσετε την ένταξη των έργων στα λογοτεχνικό ρεύμα της ρεαλιστικής ηθογραφίας.

- Λαμβάνοντας πληροφορίες από την παρακάτω ιστοσελίδα να εξηγήσετε τη συγγραφή έργων επηρεασμένων από τον ρεαλισμό και την ηθογραφία την περίοδο των πρώτων δεκαετιών του σύγχρονου ελληνικού κράτους:
<http://www.potheg.gr/PeriodDetails.aspx?INDEX=3&lan=1>

Να παρουσιάσετε σε ένα αρχείο παρουσίασης (PowerPoint) τα βασικά σημεία της έρευνάς σας.

- 2 Αφού μελετήσετε τα άρθρα που περιέχονται στην παρακάτω ιστοσελίδα για τον ρεαλισμό στη ζωγραφική να γράψετε ένα κείμενο όπου θα συγκρίνετε ζωγραφική και λογοτεχνία ως προς τα θέματα που πραγματεύονται και τους τρόπους με τους οποίους τα παρουσιάζουν.

<http://www.istoriatexnis.1sweethost.com/realismos.htm>

<http://digitalschool.minedu.gov.gr/modules/ebook/show.php/DSGL-C111/62/475,1802/>

Να συνοδέψετε το κείμενό σας με ρεαλιστικούς πίνακες ζωγραφικής.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Β φάση:

Να μελετήσετε τα κείμενα που σας δίνονται αντλώντας τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εργασία σας. Μπορείτε να οργανώσετε την πορεία της μελέτης σας ως εξής:

1^η, 2^η και 3^η ώρα: πρώτη δραστηριότητα

- 1^η ώρα: [«Θέρος – Έρος»](#)
[«Έρος – Ηώς»](#)
- 2^η ώρα: Μελέτη των κειμένων που απαιτούν οι δυο τελευταίες εργασίες της 1^{ης} δραστηριότητας.
- 3^η ώρα: Σύνοψη των στοιχείων που αντλήθηκαν.

Τα υπόλοιπα κείμενα που περιλαμβάνονται στη μικρή συλλογή που σας δόθηκε μπορείτε να τα απολαύσετε στο σπίτι αντλώντας και από εκεί στοιχεία που θεωρείτε απαραίτητα για την εργασία σας.

4^η ώρα: 2^η δραστηριότητα.

5^η ώρα: Ετοιμασία κειμένου παρουσίασης, PowerPoint

Δραστηριότητες Γ' φάσης

1. Αφού ξαναδιαβάσετε το διήγημα [«Το καμίνι»](#) του Αλ. Παπαδιαμάντη να εκπονήσετε την παρακάτω εργασία: Να μεταφέρετε την ιστορία στη σύγχρονη εποχή και να ετοιμάσετε την επιστολή με την οποία η γυναίκα ανακοινώνει σ' αυτόν που προορίζουν οι δικοί της για άντρα της την απόφασή της να τον εγκαταλείψει για χάρη αυτού που θέλει η καρδιά της.

2. Να επιλέξετε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες:

α. Επιλέξτε ένα από τα διηγήματα που μελετήσατε και να παρουσιάσετε το περιεχόμενό του με ένα αρχείο PowerPoint. Μπορείτε να αξιοποιήσετε λέξεις, φράσεις ή αποσπάσματα από το διήγημα, εικόνες και μουσική που πιστεύετε ότι ταιριάζουν με την υπόθεση του διηγήματος.

β. Να μεταφέρετε την ιστορία του διηγήματος [«Έρωτ – Ήρωτ»](#) στη σύγχρονη εποχή και να γράψετε ένα διήγημα με θέμα τον πόνο που προκαλεί η έλλειψη ανταπόκρισης στον έρωτα.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Γ' φάση:

- 1^η ώρα: 1^η δραστηριότητα
- 2^η και 3^η ώρα: 2^η δραστηριότητα, παρουσίαση

Αν κάποιος επιχειρήσει να συνθέσει ένα διήγημα πρέπει να ασχοληθεί στο σπίτι.

Φύλλο εργασίας 6

Ο έρωτας σε έργα του νατουραλισμού

Δραστηριότητες Α΄ φάσης

1. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 1](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που μπορείτε να αφηγηθείτε.
2. Συμπληρώστε τον [Πίνακα 2](#) με τα βασικά στοιχεία των ερωτικών ιστοριών που αφηγούνται οι συμμαθητές σας.

Δραστηριότητες Β΄ φάσης

1. Τα κείμενα που ανθολογούνται στις παρακάτω σελίδες ([νατουραλισμός](#)) έχουν θέμα τον έρωτα μεταξύ άντρα και γυναίκας.
Αφού τα μελετήσετε να γράψετε ένα δοκίμιο με θέμα «Το ερωτικό στοιχείο στο νατουραλισμό».

Στο κείμενό σας μπορείτε να εξετάσετε τα παρακάτω επιμέρους θέματα παρουσιάζοντας και τα μέσα με τα οποία προβάλλονται στο λογοτεχνικό κείμενο (εκφραστικά μέσα, αφηγηματικές τεχνικές):

- Ποια χαρακτηριστικά του άντρα και της γυναίκας προβάλλονται; Να τα σχολιάσετε.
- Με ποια μέσα προσπαθούν οι ήρωες να κερδίσουν τον έρωτα;
- Πώς αντιδρούν οι ήρωες στην ερωτική πολιορκία και πώς αντιμετωπίζουν την απιστία;
- Ποια είναι η επίδραση του έρωτα (ωφέλιμη ή βλαπτική) στους ήρωες;
- Με ποιες αφηγηματικές τεχνικές οι συγγραφείς των πεζών κειμένων διατηρούν αμείωτο το ενδιαφέρον των αναγνωστών για την εξέλιξη της ερωτικής ιστορίας που πραγματεύονται;
- Αφού μελετήσετε τα λήμματα για τον νατουραλισμό στο Λεξικό λογοτεχνικών όρων και αξιοποιώντας τις διαπιστώσεις σας για τα

παραπάνω θέματα να επιβεβαιώσετε την ένταξη των έργων στα λογοτεχνικό ρεύμα του νατουραλισμού.

- Λαμβάνοντας πληροφορίες από την παρακάτω ιστοσελίδα για τις συνθήκες ζωής στις αρχές του 20^{ου} αι. να εξηγήσετε τη συγγραφή έργων επηρεασμένων από τον νατουραλισμό:

<http://www.ime.gr/CHRONOS/13/gr/society/facts/05.html>

Να παρουσιάσετε σε ένα αρχείο παρουσίασης (PowerPoint) τα βασικά σημεία της έρευνάς σας.

2. Να επιλέξετε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες:

- Να διαβάσετε το διήγημα [«Πίστομα»](#) του Κ. Θεοτόκη και στη συνέχεια στην παρακάτω ιστοσελίδα τη συνέντευξη του Γιώργου Φουρτούνη, σκηνοθέτη της κινηματογραφικής μεταφοράς του διηγήματος. Αφού εντοπίσετε το βασικό σημείο στο οποίο διαφοροποιείται η ταινία από το διήγημα και την άποψη του σκηνοθέτη για τη διαφοροποίηση αυτή, να τη σχολιάσετε: <http://www.elculture.gr/elcblog/article/fourtounis-50228>
- Να παρατηρήσετε τις [φωτογραφίες](#) που αναφέρονται στην ταινία του Γ. Φουρτούνη και να τις σχολιάσετε ως προς την απόδοση του νατουραλιστικού κλίματος που επικρατεί στο έργο.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Β φάση:

Να μελετήσετε τα κείμενα που σας δίνονται αντλώντας τα στοιχεία που είναι απαραίτητα για την εργασία σας. Μπορείτε να οργανώσετε την πορεία της μελέτης σας ως εξής:

1^η, 2^η και 3^η ώρα: πρώτη δραστηριότητα

- 1^η ώρα: [«Πατέρα στο σπίτι»](#)
[«Και κανένα καλό»](#)
[«Πίστομα»](#)
- 2^η ώρα: Μελέτη των κειμένων που απαιτούν οι δυο τελευταίες εργασίες της 1^{ης} δραστηριότητας.
- 3^η ώρα: Σύνθεση των στοιχείων που αντλήθηκαν.

Τα υπόλοιπα κείμενα που περιλαμβάνονται στη μικρή συλλογή που σας δόθηκε μπορείτε να τα απολαύσετε στο σπίτι αντλώντας και από εκεί στοιχεία που θεωρείτε απαραίτητα για την εργασία σας.

4^η ώρα: 2^η δραστηριότητα.

5^η ώρα: Ετοιμασία κειμένου παρουσίασης, PowerPoint

Δραστηριότητες Γ' φάσης

1. Αφού διαβάσετε το διήγημα [«Και κανένα καλό»](#) του Δημοσθένη Βουτυρά να εκπονήσετε την παρακάτω εργασία: Υποθέστε ότι είστε φίλος του ήρωα και γνωρίζετε το πρόβλημα που αντιμετωπίζει. Προκειμένου να τον αποτρέψετε να κάνει το έγκλημα τυφλωμένος από τη ζήλεια του, να του στείλετε μια ανάλογη επιστολή.

2. Να επιλέξετε μια από τις παρακάτω δραστηριότητες:

α. Επιλέξτε ένα από τα διηγήματα που μελετήσατε και να παρουσιάσετε το περιεχόμενό του με ένα αρχείο PowerPoint. Μπορείτε να αξιοποιήσετε λέξεις, φράσεις ή αποσπάσματα από το διήγημα, εικόνες και μουσική που πιστεύετε ότι ταιριάζουν με την υπόθεση του διηγήματος.

β. Να μεταφέρετε την ιστορία του διηγήματος [«Πίστομα»](#) στη σύγχρονη εποχή και να γράψετε ένα διήγημα με θέμα την ερωτική ζήλεια και τα βλαπτικά της αποτελέσματα σε μια ερωτική σχέση.

Ενδεικτική πορεία εργασίας κατά τη Γ' φάση:

- 1^η ώρα: 1^η δραστηριότητα
- 2^η και 3^η ώρα: 2^η δραστηριότητα, παρουσίαση

Αν κάποιος επιχειρήσει να συνθέσει ένα διήγημα πρέπει να ασχοληθεί στο σπίτι.

Z. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Στο σενάριο περιλαμβάνονται κείμενα των πρώτων περιόδων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας (δημοτικό τραγούδι, Α΄ και Β΄ Αθηναϊκή Σχολή). Σε μια άλλη εκδοχή ή σε μια δεύτερη φάση (ίσως το υπόλοιπο δωδεκάωρο που προβλέπει το ΝΠΣ για την ενότητα «Τα φύλα στη λογοτεχνία») είναι δυνατό να συμπεριληφθούν και μεταγενέστερα ποιήματα και πεζά ή και ολόκληρο μυθιστόρημα με ανάλογο θέμα, που ως πιο σύγχρονα λογοτεχνικά έργα ίσως προσελκύσουν περισσότερο το ενδιαφέρον των μαθητών. Επίσης, θα μπορούσαν οι ίδιοι οι μαθητές να επιλέξουν τα κείμενα με τα οποία θα ήθελαν να ασχοληθούν τις υπόλοιπες δώδεκα ώρες.

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή του σεναρίου ίσως δυσκολευτούν οι μαθητές με τη γλώσσα κάποιων έργων των πρώτων περιόδων της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας. Επίσης ίσως τα κείμενα να μην είναι αυτά που εύκολα θα μπορούσαν να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των μαθητών παρόλο το ενδιαφέρον θέμα τους. Ωστόσο, θεωρείται ότι ο τρόπος προσέγγισης των κειμένων και η δυνατότητα καλλιτεχνικής έκφρασης των μαθητών στο τέλος θα αποζημιώσει τους μαθητές για την ενασχόλησή τους με κείμενα τα οποία θα μπορούσαν να θεωρηθούν δύσκολα για τις δυνατότητές τους και έξω από τα λογοτεχνικά διαβάσματά τους.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ / ΔΙΚΤΥΟΓΡΑΦΙΑ

Αποστολίδου, Β. & Ε. Χοντολίδου (επιμ.). 2002. *Λογοτεχνία και εκπαίδευση*. Αθήνα: Τυπωθήτω – Γιώργος Δαρδανός.

Κελεπούρη, Μ. & Χοντολίδου, Ε. 2012. Μελέτη για τα εκπαιδευτικά σενάρια στη διδασκαλία της λογοτεχνίας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.3_melete_senarion_logotekhnias_2.pdf [23/9/2012].

Παντζαρέλας, Π. 2012. Τα βασικά εργαλεία των ΤΠΕ στη διδασκαλία της λογοτεχνίας και οι χρήσεις τους: περιβάλλοντα παραγωγής λόγου, λογισμικό παρουσίασης και διαδίκτυο. Θεσσαλονίκη: Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.

http://www.greeklanguage.gr/sites/default/files/digital_school/3.1.2_pantzarelas_0.pdf [23/9/2012].

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Πίνακας 1

Τίτλος	Ερωτόκριτος		
Από πού προέρχεται	Κρητική Αναγέννηση		
Χρόνος ιστορίας	Αρχαία εποχή		
Τόπος ιστορίας	Αθήνα		
Πρόσωπα	Ερωτόκριτος Αρετούσα		

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Βασικά σημεία της ιστορίας

Η Αρετούσα, κόρη του Βασιλιά, ερωτεύεται κρυφά τον Ερωτόκριτο. Όταν το μαθαίνει ο πατέρας της αντιδρά και εξορίζει τον Ερωτόκριτο. Επίσης ετοιμάζει γάμο της αρεσκείας του για την Αρετούσα, η οποία όμως αρνείται και γι' αυτό φυλακίζεται. Μετά από χρόνια ο Ερωτόκριτος μεταμφιεσμένος σώζει το βασίλειο από εχθρική επίθεση. Γι' αντάλλαγμα ο βασιλιάς του δίνει για γάμο την Αρετούσα, η οποία μη γνωρίζοντας ότι ο υποψήφιος γαμπρός είναι ο Ερωτόκριτος αρνείται να το παντρευτεί. Στη μεταξύ τους συνάντηση ο Ερωτόκριτος την υποβάλλει σε δοκιμασίες και όταν

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

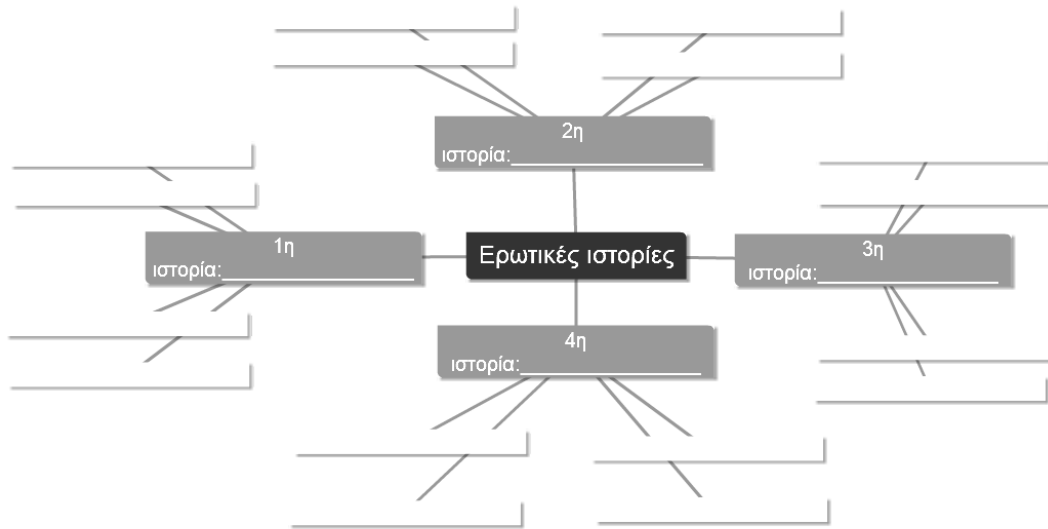
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

	αποκαλύπτει την ταυτότητά του, το ζευγάρι σμίγει με τις ευλογίες του βασιλιά.		
Βασική ιδέα της ιστορίας	Ο έρωτας μετά από πολλές δοκιμασίες στο τέλος αναδεικνύεται νικητής.		

Πίνακας 2

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

ΔΗΜΟΤΙΚΑ ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ

Τραγούδια Ημαθίας – Μακεδονίας (συλλογή Γαβριηλίδη)

Βρύση, βρύση μαρμαρένια

Βρύση, βρύση μαρμαρένια πώς βαστάς κρύο νερό;
Πώς βαστώ και υποφέρω στην αγάπης τον καημό.
Βρύση, βρύση μαρμαρένια με κομπέδες δεκαοχτώ.
Ποιος αρνιέται την αγάπη να την αρνηθώ κι εγώ;
Δεν αρνιέται ένας γέρος που 'ναι εκατό χρονώ,
όχι εγώ το παλικάρι που 'μαι δεκαοχτώ χρονώ.
Δεν μπορώ να καταλάβω Τούρκα είσαι για Ρωμιά,
για Εγγλέζα, για Τσερκέζα κι έχεις τόσην ομορφιά.
Αποφάσισα να γίνω στην Αγιά Σοφιά κομπές
να 'ρχονται να προσκυνούνε Τουρκοπούλες και Ρωμιές,
να 'ρχονται να προσκυνούνε άσπρες και μελαχρινές.

Μωρή ψηλή, μωρή λιγνή

-Μωρή ψηλή, μωρή λιγνή, μωρή χαμηλοφρύδα.
Εσύ αγαπάς τον άντρα μου, κρυφά τον καμαρώνεις.
Εγώ θα σι κάμω μαγικά, για να σι πέσουν τα μαλλιά.
- Εγώ έχω μαλλοβότανο, στον κήπο φυτεμένο.
Τρία Σαββάτα θα λουστώ και τα μαλλιά μ' θα γίνουν.
Πάλι τον άντρα σ' θ' αγαπώ, κρυφά τον καμαρώνω,
γιατί πολύ τον αγαπώ.

Τι κλαις καημέν' Μαρία

- Τι κλαις καημέν' Μαρία,
σε μένα δεν το λές,
μέρα και νύχτα κλαις.
- Τι να σι πω σουμφάδα,
τι να σε 'φηγηθώ.
Δεν ξέρεις 'πό μεράκι
κι από κρυφό καημό.
Δεν πήρα το κεράκι,
αυτόν που αγαπώ.
Δωσ' μου μαντίλι,
να φύγω κλαίγοντας.
Δωσ' μου μαχαίρι,
μόνη μου να σφαγώ,
γιατί τον αγαπώ.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Ο ξένος και η χήρα

Μ' αυτή την ασημόκουπα θέλω να πιω πέντ' έξι
κι α δε μεθύσω, κόρη μου, κέρνα μ' όσο να φέξει,
ώστε να σκάσει ο Αυγερινός, να πάει η Πούλια γιώμα
να κάτζω να σου δηγηθώ της ξενιτιάς τα ντέρτια:

Από μικρός ορφάνεψα 'πο μάνα και πό κύρη
και πήγα και ρογιάστηκα σε μια χήρα γυναίκα.

Δώδεκα χρόνους έκαμα, τα μάτια της δεν τά ειδα
κι από τους δώδεκα και κει της τά ειδα δακρυσμένα.

-Δώσ' μου κυρά, τη ρόγα μου, δώσ' μου τη δούλεψή μου,
μου μήνυσ' η μανούλα μου να πάω να με παντρέψει.

-Δώδεκα σκλάβες έχω γω και πάρε όποια σ' αρέσει,
θέλεις την ρούσαν έπαρε, θέλεις τη μαυρομάτα,
κι αν θέλεις πάρε τη λιγνή που ναι φλωρί γιομάτη.

-Ουδέ τη ρούσα θέλω γω κι ουδέ τη μαυρομάτα
κι ουδέ τη σκλάβα τη λιγνή που' ναι φλωρί γιομάτη.

Χήρα ' χε πάρει ο κύρης μου, χήρα κι εγώ θα πάρω.

Η χήρα ξέρει χάιδεμα, ξέρει πολλά παιγνίδια,
για βάλε με στον κόρφο σου να ιδείς πολλά που ξέρω.

Κόρη ξανθή

Κόρη ξανθή τραγούδησε από γυαλένιον πύργο
και πήρ' αγέρας τη φωνή και στο γιαλό την πάει
κι όσα καράβια τ' άκουσαν όλα λιμάνια πιάσαν
κι ένα καράβι κρητικό βαθιά καλαρμενίζει.

Με τον αγέρα μάλωνε με το βοριά μαλώνει.

-Δεν σε φοβάμαι, κυρ βοριά, μαϊστρο – τραμουντάνα
έχω καράβι από καρυά, κατάρτ' από πλυξάρι,

έχω και караβόσκοινα όλο μαργαριτάρι,
έχω κι ένα μουτσόπουλο θαλασσογυρισμένο.

-Ανέβα βρε μουτσόπουλε στο μεσιανό κατάρτι
να δεις τι αγέρας μας βαρεί και τι καιρός μας δέρνει.

Παιζογελώντας νέβαινε, κλαίγοντας κατεβαίνει.

-Τι είδες, βρε μουτσόπουλε, και κλαις και κατεβαίνεις;

-Κόρ' είδα με ξανθά μαλλιά και με τα μαύρα μάτια.

-Κόρη ξανθιά μου, άνοιξε την πόρτα την καρένια
έχω δυο λόγια να σου πω γλυκά και ζαχαρένια.

-Ξένε, σα θέλεις φίλημα, σα θέλεις μαύρα μάτια

πάρε κι αρμάθιασε φλουριά και καν' τα πέντ' αρμάθες

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

κι έλα μαζί μου μια βραδιά, ένα Σαββάτο βράδι,
που είν' η μάνα μ' στην εκκλησιά, πατέρας στο παζάρι,
τα δυο δελφάκια στο σκολειό, σ' ένα χαρτί διαβάζουν,
το' να διαβάξει λεμονιά και τ' άλλο κυπαρίσσι.

Γυναίκα δίχως πίστη

Στην αποτέρα γειτονιά, στην παρακάτω ρούγα
μια λυγερή κοιμότανε στην αγκαλιά τ' αντρός τζη
κι ύπνος δεν της ερχότανε κι ύπνος δεν της πηγαίνει.

Όλο τ' αντρός της έλεγε κι όλο τ' αντρός της λέγει:

- Βαριά κοιμάσαι, Κωνσταντή, ύπνο βαρύ που κάνεις.

Οι βάρκες αρμενίσανε, μίσεψ' η συντροφιά σου.

- Άσε μ' ακόμα, λυγερή, μέσα στην αγκαλιά σου
να κοιμηθώ, ως το χάραμα, ύπνο να πάρω ολίγο.

- Βαριά κοιμάσαι, Κωνσταντή, ύπνο βαρύ που κάνεις.

Οι βάρκες αρμενίσανε, μίσεψ' η συντροφιά σου.

Πολύ με βιάζεις, λυγερή, πολύ με βιάζεις, κόρη,
μην κάποιον άλλον αγαπάς και θέλεις να μισέψω;

- Ανίσως κι άλλον αγαπώ και θέλω να μισέψεις,
σπαθί βαστάς στη μέση σου, κόψε μου το κεφάλι,
να ματωθούν τα ρούχα μου και σένα το σπαθί σου.

Ο Κώστας καβαλλίκεψε, πηγαίν' μιαν ώρα δρόμο
και τον ντουρβάν αστόχησε, γυρίζει να τον πάρει.

Βρίσκει τις πόρτες του κλειστές, βαριά μανταλωμένες,
βρίσκει κι αυτή τη λυγερή, που μ' άλλον εκοιμώτουν.

- Σήκω κα ντύσου, λυγερή, και πες μου ποιος σ' αρέσει,
ποιον έχεις ομορφότερο και ποιόνε παλικάρι;

- Στην ομορφιά και στο σπαθίν άξιος η αφεντιά σου
και στο γλυκό το φίλημα καλύτερος εκείνος.

Σπαθί ξεσέρνει ο Κωνσταντής λιανά λιανά την κάνει.

Ματώθηκαν τα ρούχα της κι εκείνου το σπαθί του.

Για ιδές κορμάκι αγγελικό – γυναίκα δίχως πίστη.

Το Ευγενάκι

Το Ευγενάκι το μικρό, το μοσκανατρεμμένο.

μικρό καθόταν κι έλεγε το Χάρο δε φοβάται.

Κι ο Σάρος, όπου τ' άκουσε, πολύ του κακοφάνη.

Μικρό φιδάκ' εγίνηκε κι εδιάβη να τη φάγει.

Επήγε και την έφαγε στο χέρι κα στο πόδι

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

και στο μικρό το δάχτυλο πο' χε τον αρραβώνα.
Και μπαινοβγαίνουν οι γιατροί, τα γιατρικά στα χέρια
και μπαινοβγαίν' η μάνα της, τα χέρια σταυρωμένα.
- Βγενιώ μου, αποθαίνεις συ και τι μου παραγγέλνεις;
- Μάνα καν έλθ' ο Κωσταντής, ο Μικροκωσταντάκης,
βάλτου τραπέζι χλιβερό και παραπονεμένο
και το γυαλί του που θα πει στην άκρη ραγισμένο.
Κι ο Κωσταντής ξανάφανε στον κάμπο καβαλάρης
και τ' άλογό τ' εβάσταξε στην πεθερά γναντεύει,
βλέπει μεγάλη σύναξη οπού 'ναι μαζεμένη.
- Μήνα βαρίζια ρίχνουνε και τα χαρτιά μοιράζουν;
- Μήτε βαρίζια ρίχνουνε, μήτε χαρτιά μοιράζουν.
Και τ' άλογό του βάρεσε στου πεθερού να πάγει.
Βρίσκει μαστόρους κι έχτιζαν της Ευγενιώς κιβούρι.
- Ωρα καλή, μαστόροι μου – Καλώς το παλικάρι.
- Ποιανού 'ναι πέτε, μάστοροί μ', εκείνο το κιβούρι;
- Βγενιώς της υπερήφανης, της πολυπαινεμένης.
Και το χαντσάρ' ετράβηξε και στην καρδιά το μπήγνει.
- Μαστόροι μου, να χτίσετε δυο νοματών κιβούρι
και στη δεξιά του τη μεριά ν' αφήστε παραθύρι,
να μπαιν' ο ήλιος την αυγή, δροσιά το μεσημέρι,
να μπαινοβγαίνει το πουλί να φέρνει τα χαμπέρια.

Η παπαδοπούλα με τα μήλα

Ένα κομμάτι μάλαμα, ένα κομμάτι ασήμι
εκόπη από τον ουρανό κι έπεσε μες στη διάβα
κι άλλοι το λένε σύγγεφο κι άλλοι το λένε αντάρα.
Κείνο δεν είναι σύγγεφο, κείνο δεν είν' αντάρα,
παρά ειν' η κόρη του παπά, πο 'ρχετ' από τ' αμπέλι.
Βαστά τα μήλα στην ποδιά, τα ρόιδα στο μαντήλι.
Δυο μήλα της εγύρευα κι αυτή μου δίνει τρία.
- Δε θέλω γω τα μήλα σου τα τσαλαπατημένα,
θέλω τα δυο του κόρφου σου τα μοσκομυρισμένα.

Ο Μανόλης και ο Γιανίτσαρος

- Βρε, Μανόλη, βρε λεβέντη, βρε καλό παιδί,
τ' εύμορφη γυναικά έχεις και δεν χαίρεσαι.
- Πού την είδες, πού την ξέρεις, βρε Γιανίτσαρη;
- Γω την είδα και την ξεύρω και την αγαπώ.
- Σαν την είδες και την ξεύρεις και την αγαπάς,

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ & ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

τι λογής φοριά φορούσε και τι βάσταζε;
- Άσπρον φουστανί φορούσε, κόκκινο κουκλί.
Κι ο Μανόλης μεθυσμένος και την έσφαξε.
Το πρωί ξεμεθυσμένος και την έκλαιε:
- Σήκου, δόμνα και καλή μου, σήκου κι άλλαξε.
Σήκου νίψου και στολίσου και έβγα στον χορόν
να σ' ιδούν τα παλικάρια να μαραίνονται
να σ' ιδώ και εγώ καημένος και να χαίρομαι.